

*Ratio,
luna,
speculum non est imago,
mirror, not image.*

Езра Паунд

David Hockney, *Roses For Mother*, 1995, © David Hockney, Courtesy Galerie Kaess-Weiss, Alpstadt

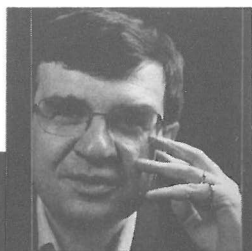
Ласът на музите

Андрей Лешков,
„Ауратично и
театрично“, София,
Омга, 2017.

„Ауратично и театрично“ е възискателна книга. Изключителна и рядка за нашата университетска философия е грижата, с която Андрей Лешков търси езиковия израз, понятията, които изковава, мисловните експерименти, които разиграва, енигматичните на пръв поглед формули, към които прибягва, изненадващите обрати на мисълта, в които се впуска,

изискват от четящия внимателно вникване в текста и интензивно размишление. Мога да уверя любознателния и мислещ читател, че си струва да отдели време и усилие за тази необичайна за нашия интелектуален пейзаж книга. В нея той преди всичко ще намери оригинална концептуална карта на модерната естетика като гранична дисциплина. Авторът разглежда

теми и проблеми, които тъкат значимата дискусия за естетиката през XX век от „философията на живота“ и екзистенциализма през марксизма и екзистенциализма до постструктурализма, без никога да изгуби от поглед несводимото своеобразие на естетическото, което именно го различава от другите форми на културата и модуси на знанието.

Владимир
Грачев

Проф. Владимир Грачев преподава теория на религията в специалност „Културология“ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и „Философия на религията“ в Нов български университет. Основните му изследователски интереси са в областта на философията на религията, съвременната философия, културологията и политическите науки. От 2001 до 2006 г. е посланик на България при Светия престо и Малтийския орден. Автор е на книгите „Силите на субекта. Опит върху философията на Мишел Фуко“ (1999), „Прекъсването на пътя“ (2000), „Политика и спасение“ (2005), „Между абсолютното тайнство и нищото“ (2007), „Това не е религия“ (2013), „Излизания“ (2015), „Разпознавания. По пътищата на душата“ (2017).

Ала възможно ли е в епохата на мултимедийния поврат и стремглавото развитие на дигиталните технологии да се говори още за единство на изкуството и съответно на естетическия опит? С какви критерии разполагаме за разпознаването и оценяването на художественото произведение? В какво отношение е влизането в досег и преживяването на творбата с нашия жизнен свят и опит? Как взаимодействат днес художествената измислица и реалността? В търсене на отговор на тези поставяни от собственото ни настояще въпроси и предизвикателства, Андрей Лешков се обръща към

първата половина на миналия век (епоха, която той определено предпочита пред нашето в неговите очи сякаш убого за изкуството и мисленето време), когато те радикално са поставени от автори като Зимел и Лукач и особено Бенямин и Хайдегер. Голямата и чудесна изненада лично за мен в тази книга е главата за Чавдар Мутафов, който благодарение на проникновения анализ на Лешков намира най-накрая своето място сред тази плеяда от мислители и творци.

В „Ауратично и театрично“ Андрей Лешков успешно съчетава философска прецизност и енциклопедична ерудираност. Той влиза детайлно и в дълбочина в концептуалните построения на всеки изследван автор и текст, без при това да ги разделя от техния идейно-естетически и политически контекст, за да покаже, че те заслужават нашия интерес не просто и само защото се разгръщат в определени исторически и теоретически парадигми, а защото имат силата да разчупят и променят техните рамки. Накратко, тази книга блестящо потвърждава максимата на Шамфор, че „презрението към ерудираността се дължи на малко философия, а уважението към нея на много философия“.

Без ненужно да преразказвам съдържанието на книгата и преповтарям съдържащите се в нея тези и понятия, само ще открия в нея две основни херменевтични стратегии. Бих нарекъл първата „херменевтика на изконното“: тя търси да очертае, изхождайки от неговите антропологични и философски корени, изконното поле на естетическото, разбираемо като идеално място, където – без фалшиво противопоставяне и изкуствено отъждествяване – успяват да се уравнисят природа и свобода, нагон и история. Втората е критическа „херменевтика на модерното“: тя пък се стреми да реконструира някои от начините, по които буржоазно-работническо-християнският дух на модерността се опита да превърне естетическото в археологическа останка или случайна утайка по

„Всяко чудо има две страни: едната е зависима от онези, които го извършват, другата се отнася до онези, към които то е обърнато. Една художествена аура става по такъв начин „чудо“, задължено за своето съществуване на творците.“

Андрей Лешков

пътя на прогреса и утвърждаването на рационалността.

„Ауратично и театрично“ цели, накрая, да отговори на особена „експресивна“ потребност, която за Андрей Лешков идва не просто от изискването за по-дълбоко разбиране или за пренасочване на хода на живота и света, а от вслушването в гласа на музите: потребност да се даде, с други думи, форма и значение на някои от най-изначалните и радикални индивидуални опити, които искат, търсят, настояват да бъдат по някакъв начин преведени и учленени както от изкуството, така и от мисълта. Аргументативната строгост и художественият изказ са двата антитетични полюса, през които трябва да мине естетиката, за да е в състояние да удовлетвори „музите“. Изискване, което изглежда парадоксално, но както показва Лешков, неизбежно, защото за естета философ, ако не е способен да се съизмери с него, би било по-добре да смени своя и без това все по-малко забелязван и ценен от обществото занаят.